Osnova FPM V1.0

nov.2017

Uputstvo za upotrebu

<u>SADRŽAJ</u>

\checkmark	INSTALACIJA PROGRAMA	3
✓	 REGISTRACIJA PROGRAMA Povezivanje sa šifrarnikom i bazom osnova gazdovanja šumama 	4 5
\checkmark	SIFRARNIK	8
\checkmark	BAZE PODATAKA	10
•	 UNOS PODATAKA Brojnost potkornjaka Osnovni pregled podataka Kartice (Tabovi) Prilagodjavanje sadržaja osnovnih prikaza Filtriranje podataka 	12 12 18 20 21 21
✓	PRIKAZ GIS PROJEKATA (VIEWER)	23
\checkmark	EXPORT/IMPORT U XML FORMATU	28
\checkmark	DODAVANJE BAZE PODATAKA	31
✓	BRISANJE PODATAKA IZ BAZE PODATAKA	
\checkmark	ARHIVIRANJE DOKUMENATA	33

Program Osnova FPM predstavlja jedan od modula programskog paketa za planiranje i gazdovanje šumama. Ovaj modul je namenjen za unos, obradu i distribuciju podataka od značaja za zaštitu šuma. Dijagnostika štetnih organizama i zaštite zdravlja šumskog bilja u informacionom smislu predstavlja podsistem informacionog sistema za šume Srbije. Ovaj podsistem informacionog sistema se u značajnoj meri nadovezuje na postojeći sistem sastojinske inventure i stanja šuma (baza podataka "osnova") i isti dopunjuje odgovarajućim informacijama koje se odnose na promene u zdravstvenom stanju šuma.

Program se u svom radu oslanja se na Windows operativni sistem. Program je izrađen kao desktop aplikacija bazirana na Microsoft "Net" platformi. Podaci se mogu skladištiti u MS SQL server ili MS Access bazi podataka.

Program sadrži integrisanu opciju za prikazivanje (viewer) geografskih informacija koje su uskladištene u Microsoft SQL Server bazi podataka, u Microsoftovom Geodata tipu podataka.¹ Za prikazivanje geografskih infromacija intergisane se open source procedure MapWinGis².

Pored Windows operativnog sistema, za puno korišćenje programa poželjna je upotreba MS OFFICE paketa. Naime, program za formiranje izlaznih tabela i njihovo šrampanje koristi Excel i Word kao podlogu.

² http://www.mapwindow.org/

¹ https://docs.microsoft.com/en-us/sql/relational-databases/spatial/spatial-data-types-overview

✓ INSTALACIJA PROGRAMA

Program se instalira pomoću instalacionih fajlova

- 1. SetupFPM.msi (instalacija programa)
- 2. MapWinGIS-only-v4.9.4.2-Win32.exe

Prvi fajl je namenjen za instalaciju programa Osnova FPM, dok drugi sadrži podprograme koji su potrebni za geografsku interpretaciju podataka.

U koliko nemate instalacione fajlove, iste možete da preuzmete sa FTP servera <u>ftp.absoft.rs</u>, na kome se nalaze fajlovi za instalaciju, u folderu <u>ftp://ftp.absoft.rs/ZastitaSuma</u>. Parametri za pristup serveru korisnicima poslati putem emaila. U koliko nemate parametre za pristup serveru (user name i password) obratite se emailom na <u>aca.vasiljevic@green.rs</u>

Pristup FTP serveru je moguce ostvariti iz bilo kod internet browsera, ukucavanjem adrese <u>ftp.absoft.rs</u>, ili iz fajl explorera

Tokom same instalacije, nisu potrebne nikakve dodatne intervencije. Program, sa svim pratećim fajlovima, će biti instaliran u folderu c:\Sumarstvo\OsnovaFPM

✓ <u>REGISTRACIJA PROGRAMA</u>

Nakon prvog startovanja programa, neophodno je izvrsiti registraciju.

🛷 Registracija programa 🛛 🗙						
Program je pod zaštitom od neovlašćenog kopiranja. Svaki korisnik programa ima svoj registracioni broj.						
Korisnik						
Ime Petar						
Prezime Petrovic						
Preduzeće Sume						
Adresa Moja ulica						
E-mail Peta@fmail.com						
Telefon 063333333						
Registracija važi do 27.06.2020						
Registracioni broj 932538						
Jezik: Srpski						
E-mail Registruj Odustani						

Unesite tražene podatke, zatim kliknite na OK. Tokom registracije, podaci o korisniku će biti preneti u registar korisnika programa. Registracija programa može potrajati desetak sekundi, koliko je računaru potrebno da uspostavi internet konekciju i prenese informacije. Podatke o korisniku je neophodno uneti jer se isti koriste tokom slanja i razmene podataka koji su uneti u bazu podataka.

U postupaku registracije ne postoje druga ograničenja.

• Povezivanje sa šifrarnikom i bazom osnova gazdovanja šumama

Nakon završetka instalacije i startovanja programa, potrebno je definisati lokacije drugih baza podataka koje program koristi u svom radu. Za rad su nophodne baze:

1. Šifrarnik

2. Osnova gazdovanja šumama

Šifrarnik se nakon istalacije nalazi u folderu programa C:\Sumarstvo\OsnovaFPM. U koliko na računaru nije instaliran program "Osnova" ovu lokaciju možete da zadržite, odnosno nije potrebno vršiti dodatna podešavanja.

U koliko je program osnova instaliran, lokaciju fajla je potrebno promeniti. Naime, program Osnova i Osnova FPM koriste isti šifrarnik (SifreSr.mdb). Lokacija šifrarnika je predhodno već definisana programom Osnova. Verzija šifrarnika iz osnove ne sadrži atribute koji su potrebni za podatke o zdravstvenom stanju šuma. U tom slučaju potrebno je da ažurirate program osnova (iz programa). Tokom ažuriranja biće preuzeta nova verzija šifrranika sa podacima o zdavstvenom stanju šuma.

Druga mogućnost (umesto ažuriranja osnove) je da promenite putanju šifrarnika startovanjem opcije **Fajl/Lociraj potrebne fajlove**.

<	Loci	ranje neophodnih fajlova	×	
		Lista baza za konekciju		
	2	Baza sifara		
	2	Baza tarifa		
	2	Baza evidencija		
	2	Baza osnova		
	2	IzvodjackiPlan		
	Ко	nekcioni string baze		
	provi	der=microsoft.jet.oledb.4.0;data source=d:\vbasic	Lociraj fajl	
\sifrarnik\sifresr.mdb;mode=readwrite;persist security info=false;jet oledb:database password= **** Konekcija SQL Baze			Konekcija SQL Baze	
, , Proveri Konekciju				
				ОК

U gornjoj tabeli, selektujte "Baza sifara", nakon toga taster **Lociraj fajl** i pronadjite fajl sa šiframa. Ovaj fajl se nakon instalacije nalazi u C:\Sumarstvo\OsnovaFPM\SifreSr.mdb. Šifrarnik, predhodno, možete da iskopirate i na drugu lokaciju, po želji (preporuka C:\Sumarstvo\).

Select mdb database File					
← → • ↑ 📙 «	Sumarstvo > Osnova NET > 🗸 💆	Search Osnova NET			
Organize 🔻 New fo	Organize 🔻 New folder				
Install '	Name	Date modified			
Osnova2020	ExcelReports	1.8.2017. 14.03			
OsnovaFPM	Files	18.9.2017. 10.45			
SelectFotoGolija	FtpDownload	15.9.2017. 08.10			
** 0	Old_15102017_081018	15.9.2017. 08.10			
🔊 Огорвох	ShapeFiles	22.6.2017. 06.58			
aneDrive 🍊	🕗 proba.mdb	25.7.2017. 13.52			
This DC	🔊 sifreSR.mdb	15.9.2017. 08.06			
This PC	SortimentiSR.mdb	20.3.2017. 09.32			
📃 Desktop	🔊 TarifaSR.mdb	13.3.2017. 09.39			
🟥 Documents	🖻 Temp_rek.mdb	6.2.2017. 09.38			
Downloads					

Kada ste šifrarnik locirali (kao na slici), selektujte fajl SifreSr.mdb

Na ovaj način program je povezan sa šifrarnikom.

Druga baza koju program koristi za preuzimanje podataka je baza sa osnovama. U koliko podatke unosite na centralni server u SQL bazu podataka, povezivanje sa bazom osnova nije potrebno jer program prepoznaje da baza već sadrži podatke iz osnove. Medjutim, u koliko podatke unosite u Access (mdb) bazu, potrebno je da selektujete bazu osnova iz koje će podaci biti preuzimani.

(a)	riranie neonhodnih failova	
V L00	ciranje neoprodnih rajiova	
Ę	 Lista baza za konekciju 	
2	Baza sifara	
2	Baza tarifa	
2	Baza ovidonoija	
2	Baza osnova	
2	Investigat/iDlan	
Ko	onekcioni string baze	
Kc prov \sur	nekcioni string baze	Lociraj fajl
Kc prov \sur \osr	nekcioni string baze /ider=microsoft.jet.oledb.4.0;data source=c: marstvo nova6\demosr.mdb;mode=readwrite;persist security	Lociraj fajl Konekcija SQL Baze
Kc prov \sur \osr	prekcioni string baze vider=microsoft.jet.oledb.4.0;data source=c: narstvo nova6\demosr.mdb;mode=readwrite;persist security	Lociraj fajl Konekcija SQL Baze Proveri Konekciju

Select mub database File	15		~
🔶 🤿 👻 🕇 📙 « NO	OVO_NET20 → Osnova → 🗸 🗸	ර Search Osnova	م
Organize 👻 New fold	er	BEE 💌	•
Vbasic ^	Name	Date modified	Туре ^
Windows	DemoSR.mdb	20.8.2017. 11.15	Micros
New Volume (D:	DemoSR2.mdb	8.4.2017. 15.03	Micros
👝 TOSHIBA EXT (G	🛃 GIS_SrbijaSume.mdb	13.6.2017. 17.20	Micros
TOSLUBA EVT (C)	🕗 opsta.mdb	24.4.2017. 11.56	Micros
TUSHIBA EXT (G:)	🛃 Rađenovci 2017.mdb	13.6.2017, 17.17	Micro:
@eaDir	ifreCG.mdb	18.4.2017. 08.45	Micro:
Axel	ifreGE.mdb	7.1.2016, 14,19	Micros
📙 Baze 🗸 🗸	aifraCD malk ≮	17 5 2017 10 /6	×
File n	ame: DemoSR.mdb	~ access(*.mdb)	~
		Open	Cancel

Da bi povezane baze bile aktivne, napustite i startujte program ponovo.

U koliko izbrišete baze koje su povezane, ili promene njihove lokacije, program će da zatražiti da ih ponovo locirate.

✓ <u>SIFRARNIK</u>

Šifrarnik je neizostavan deo programskog paketa. Šifrarnik koriste sve aplikacije za oblast gazdovanja šumama (osnova, doznaka, izvodjački plan, evidencija radova, monitoring zdravstvenog stanja). Šifrarnik je u formatu ACCES baze podataka i ima naziv sifre*.mdb (sifreSR.mdb).

Kod unosa podataka, pretežno se unose celobrojni numerički podaci, kodovi, koji u zavisnosti od atributa imaju jedinstveno značenje, koje je definisano u šifrarniku. Šifrarnik se menja i dopunjuje centralno, sa jednog mesta, kako bi kod svih korisnika sadržao identične podatke. Promene u šifrarniku treba vršiti u saradnji sa autorom programa ili nadležnom službom.

Šifrarnik se ažurira po protrebi, iz samog programa, startovanjem opcije Fajl/Ucitavanje nove verzije sa FTPa.

Kod unosa podataka, podaci koji sadrže šifru se prepoznaju po tasteru sa znakom pitanja. Kod tabelarnog unosa kolone obeležene plavom bojom predstavljaju šifre iz šifrarnika.

4 4	1 of 2	20	17111001	0		
Stranica	a 1 Stranica 2 Tekst	tualne napome	ene			
Šumska uprava 111 ? Vude, ŠG "Šuma" - L Nacin kontrole brojnosti potkomjaka 1 ? Feremonske klopke Redni broj kontrole u šumskoj upravi 1 ? 1 Mesec 3 ? Mart						
	Broj zapisa	Dan	ſ	Mesec		D klopk stabla
•	1		1		3 01	050517
	2		1		3 02	050517
	3		1		3 03	050517

Šifrarnik se poziva klikom miša na taster ? (ako je tabela duplim klikom na polje) ili pritiskom na taster **Ctrl.** Pokazivač se odmah postavlja na šifru koja je predhodno uneta. Za izmenu šifre, krećete se po šifrarniku i nakon izbora pritisnete taster **OK** ili **ENTER** ili dva puta kliknete mišem. U koliko ne želite da promenite šifru, pritisnete **odustani** ili **ESC**, čime se prekida promena postojeće šifre.

	🧼 Izbor Sifre	, Vlasnistvo (na krugu)	×	
in i	Šifra	Tekst		
Jn	1	državno - organizacija koja gazduje šumama		
	2	državno - drugih organizacija		
	3	privatno		ni
-	4	zauzeće		_
	5	društvenih preduzeća		
-	6	zemljište uzeto u zakup		H
-	7	crkveno		L
-				F
	Napomena	2	1	
	Unesite tekst za pretragu.			
	🕐 🗖 Pri	zi skrivene šifre 🔽 Slike 5 Odustani 🗗 Ol		

1. Lsta svih šifara za izabrani atribut

2. Za neke šifre postoji napomena koja se odnosi na selektovanu šifru. U koliko je tekst napomene veći, kliknite na strelice u desnom delu, kako bi ste proširili tekst.

3. U koliko je lista šifara prevelika, u ovom polju se može uneti deo reči za pretragu šifre, čime se sužava izbor.

4. Šifrarnik može da sadrži šifre koje su "sakrivene" iz razloga šte se ne koriste. Čekiranjem ovog polja, prikazuju se sve šifre, bez obzira na njihov status.

5. Pojedine šifre sadrže sliku, u cilju lakše identifikacije. Kod liste inekata za veći deo postoje slike.

6. Tasterom OK izabrana šifra se preuzima, dok tasterom Cancel ostaje nepromenjena.

✓ BAZE PODATAKA

Na početku rada, potrebno je odlučiti da li se podaci unose u bazu podataka koja se nalazi na serveru u SQL server formatu ili podatke unosite u desktop bazu podataka u Ms Acces formatu.

Save As		? 🔀
Save As Save in: My Recent Documents Desktop My Documents	Conova_SR_i_CG C Conova_SR_i_CG C	
My Computer My Network Places	Proba Prek File name: Save as type: access(".mdb)	Save Cancel

U koliko unostite podatke u Access bazu podataka, neophodno je da formirate praznu bazu u koju će biti smeštani podaci. Bazu podataka formiramo opcijom **FORMIRAJ PRAZNU BAZU** u meniju **FILE** ili pritiskom na prvu levu ikonu sa istim nazivom. Otvara se prozor za unos naziva baze podataka.

U koliko radite sa SQL server bazom podataka, neophodno je da istu formira administrator SQL servera, odnosno da Vam da parametre za pristup bazi podataka.

Postojeću bazu podataka koja je u Access formatu otvaramo ocijom **FILE/OTVORI BAZU** ili sa ikonom **otvori bazu osnove.** Nakon izbora opcije izaberemo fajl koji želimo, kao kod drugih programa. Na ekranu će biti prikazani samo fajlovi baza podataka sa nastavkom MDB. Izaberemo onaj koji predstavlja podatke za FPM. U koliko pokušate da otvorite podatke iz nekog drugog programa biće prijavljena greška.

U koliko se baza podataka nalazi na centralnom SQL sreveru njoj pristupamo opcijom File / Otvori bazu sa SQL servera. Startovanjem opcije dobije se upit u koji je neophodno uneti osnovne parametre za pristup serveru. Nakon unosa parametara potrebno je izvršiti proveru konekcije pritiskom na "provera konekcije". U koliko je konekcija u redu, serveru se pristupa jednostavnim klikom na Konektuj.

🛷 Konekcija SQL Baze 🛛 🗙				
X osnovaSS/SRBIJASUME-SQL				
	O SQLOLEDB O SQLNCLI			
SQL Provajder	SQLOLEDB			
Naziv servera	SRBUASUME-SQL			
Naziv baze podataka	osnovaSS			
Database	Windows login			
Password				
Korisničko ime	Sâ			
Šifra korisnika	****			
	Provera konekcije Odustani			
	Konekcija je ISPRAVNA. Konektuj			

Nakon što je baza podataka otvorena, opcijom "podrazumevana baza", baza podataka će kod sledećeg startovanja programa biti automatski otvorena.

۷						
Fajl	Unos podataka	Pregled	Podešavanja	Pomoć		
${}^{(2)}$	Formiraj praznu bazu					
12	Otvori MDB Bazu Podataka					
	Otvori bazu sa SQL servera					
	Otvori bazu sa MS	SQL Azure	cloud servera			
¥	Podrazumevana baza					
-0	Locirai notrebne fa	ilove				

✓ <u>UNOS PODATAKA</u>

Unos podataka je podeljen po grupama, u zavisnosti od vrste/pojave ili metodologije prikupljanja podataka.

)snovaFPM - D:\Vbasic\Visual Studio 2015\OsnovaNET\OsnovaFPM\DemoSR.mdb - - [Tr

jl	Unos podataka Pregled Podešava	anja Pomoć
٩,	Prisustvo Insekta 🔹 🕨	Brojnost potkornjaka pstavlje
ər	Fitopatološke pojave	Prisustvo defolijatora
tion	Šumski požari	Prisustvo gubara
	Štete od abiotičkih činioca	Prisustvo ostalih insekta
2	Laboratorijski podaci 🔹 🕨	
		1

Postoje sledeće grupe podataka:

1.Prisustvo insekata

- a. Brojnost potkornjaka
- b. Prisustvo defolijatora
- c. Prisustvo gubara
- d. Prisustvo ostalih insekata
- 2. Fitopatološke pojave
- 3. Šumski požari
- 4. Štete od abiotičkih činioca
- 5. Laboratorijski podaci
 - a. Analiza zaimskih grančica (hrastovi defolijatori)

Forme za unos podataka imaju identične funkcionalnosti. Razlike su u sadržaju tabela.

♦ Brojnost potkornjaka

Kada se podaci po prvi put unose u praznu bazu podataka, potrebno uneti godinu na koju se odnose podaci.

Dodavanje godine.	×
Dodajte novu godinu za unos podataka.	ОК
	Cancel
2017	
2017	

Nakon toga, otvara se prvi zapis u bazi.

Podaci se unose po logičkim celinama (grupama), odnosno šumskim upravama. U zavisnosti od tipa podataka, drugi atributi takodje upućuju na sadržaj grupe podataka.

U slučaju unosa podataka o brojnosti potkornjaka, novu grupu podataka je neophodno formirati kada se menja šumska uprava i način kontrole brojnosti (feromonske klopke ili lovna stabla).

Nakon što je uneta šumska uprava, program formira jedinstven ID za grupu podataka. ID se sastoji od godine, šifre šumske uprave i rednog broja podatka. Svaka grupa podataka ima svoj ID (npr 20171110010). ID sadrži godinu (4 mesta), šumsku Upravu (3 mesta) i redni broj u godini (4 mesta.

Kod brojnosti potkornjaka, unos podataka za grupu je definisan na osnovu:

- □ Šumska uprava;
- □ Da li se utvrđivanje brojnosti vrši pomoću fremonske klopke ili lovnih stabala;
- Koji je redni broj kontrole (u toj godini) na predmetnim lokacijama. Predpostavka je da će na jednoj lokaciji kontrola biti vršena više puta u toku godine. Za svaku novu kontrolu unosi se novi broj kontrole. Poslednji broj kontrole u godini, kod lovnih stabala predstavlja konačno stanje brojnosti potkornjaka.
- □ Mesec, predstavlja orjentacioni podatak (pretežni mesec) i odnosi se na lokacije. Dan kada je kontrola vršena se unosi kod pojedinačnih lokacija/stabla.

Sve, podatke treba obavezno uneti.

tranica	1 Stranica 2 Tek	stualne napomene	1		Izaberi godinu	2017	Dodaj godinu	 D 201	7000001
2017	1							20	70000001
		Šumska uprava 🛛	0 ? Drug	ja preduzeća					
	Nacin kontrole bro	inosti potkomjaka	0 ?						
	Hedni broj kontrole	u sumskoj upravi Mesec	0 ? 0						
			T 10122310						
		,							
	Broj zapisa	Dan	Mesec	ID klopke ili stabla	x	Y	Tip klopke		
_	Broj zapisa	Dan	Mesec	ID klopke ili stabla	x	Y	Tip klopke		
	Broj zapisa	Dan	Mesec	ID klopke ili stabla	x	Y	Tip klopke		
•	Broj zapisa	Dan	Mesec	ID klopke ili stabla	x	Y	Tip klopke		
4	Broj zapisa	Dan	Mesec	ID klopke ili stabla	X	Y	Tip klopke		

3 anica 1 Stranica 2 Teks	tualne napomene			izaben godinu 20	1		ID 20171110010
Nacin kontrole brojr Redni broj kontrole t	Šumska uprava 111 osti potkomjaka 1 u šumskoj upravi 1 Mesec 3	? Vučje, ŠG ? Feromonsk ? 1 ? Mart	"Šuma" - Leskovac, JF ke klopke 4	^o "Srbijašume" Beogra	ad		20171110011 16
Broj zapisa	Dan	Mesec 5	ID klopke ili stabla	x	Y	Tip klopk	
Broj zapisa	Dan 11	Mesec 5	ID klopke ili stabla 01050517	X 100.0	Y 100.0	Tip klopk	
Broj zapisa	Dan 11	Mesec 5 3 3	ID klopke ili stabla 01050517 02050517	X 100.0 100.0	Y 100.0 100.0	Tip klopk	
Broj zapisa 1 2 3	Dan 11 11 11 11	Mesec 5 3 3 3	ID klopke ili stabla 01050517 02050517 03050517	X 100.0 100.0 100.0	Y 100.0 100.0 100.0	Tip klopk	

Na donjoj slici, brojevima su obeležene funkcionalnosti u formi za unos podataka.

- 1. **Godina.** Ovom opcijom možete da promenite godinu za koju se podaci odnose, ili da dodate novu godinu za unos.
- 2. **ID grupe podataka, se** formirana na osnovu godine, šumke uprave i rednog broja grupe podataka.
- **3.** Kartice tabovi. Postoje 3 kartice i svaka od njih sadrži određenu grupu podataka koja se odnosi na tu seriju. Poslednja kartica je namenjena za unos tekstualnih podataka.
- 4. Unos osnovnih podataka o seriji. Klikom na taster ? poziva se šifrarnik.
- **5. Tabela sa pojedinačnim podacima.** U slučaju brojnosti potkornjaka, pojedinačni podatak je lovno stablo ili klopka. U drugim slučajevima pojedinačni podatak može biti odsek. Polja koja nisu obojena sadrže numeričke podatke, najčešće decimalne. Polja koja su obojena plavo zelenom bojom, sadrže šifre koje su celobrojne vrednosti. Šifrarnik se poziva duplim klikom miša ili pritiskom na **Ctrl**.
- 6. Dodaj novi pregled. Ovom opcijom se otvara nova serija podataka
- 7. Izbriši tekući pregled, briše sve podatke iz serije.
- 8. Dodaj lokaciju. Opcija dodaje nova lokacija (lovno stablo, klopka). U ovom slučaju se dodaje samo jedna lokacija. U koliko je obeleženo "kopiraj" kod dodavanja će biti prepisani svi podaci iz zapisa na kome se nalazi pokazivač (kursor). Nakon toga, možete da promenite podatke u novom zapisu.
- 9. **Dodaj listu odseka.** U koliko želite istovremeno da dodate više odseka istovremeno, tasterom dodaj listu odseka pozivate spisak svih odseka koji se nalaze u osnovi (koja je povezana sa programom). Dodavanjem se automatski prepisuju sastojinski podaci za izabrane odseke.

	🧼 Selektuj odseke		×
1			
	1007, Kukavica I	Izbrisi list	u
	🗌 1007, 1, /A		^
_	1007, 1, /B		
- ti	🔲 1007, 1, /C		_
2	1007, 1, /D		
15	1007, 1, /E		
	✓ 1007, 2, /A		
_	✓ 1007, 2, /B		
_	1007, 2, /C		
	1007, 2, /D		
_			
٦¢	1007, 3, /A		
n	1007, 3, /B		
- 24	1007, 3, /C		
1			
le	1007 4 /A		
la	1007 4 /B		
e	1007. 4. /C		
rš	1007, 4, /D		
ic	1007, 4, /E		
"	1007, 5, /A		
р	1007, 5, /B		v
	,		
D		Odustani OK	
	<u>.</u>	Oustain	
. u			

- 10. **Uzmi iz osnove.** Podatke iz osnove možete naknadno da preuzmete tasterom "uzmi iz osnove"
- 11. Briši lokaciju. Ovim tasterom se briše jedna lokacija/stablo
- 12. Arhiva dokumenata. Opcija onmogućava da se za tekuću seriju podataka linkuju datoteke (videti u poglavlju arhiva dokumenata)
- 13. **Tabela.** Ovom opcijom se dobija tabelarni prikaz unetih podataka. Prikaz se dobija za seriju koja je aktivna, ili za sve serije u selektovanoj godini. Iz tabelarnog prikaza podaci mogu da se prebace u excel ili tekst.

🥏 Ta	belarni pregled, Tabe	elarni pregled podat	aka za godinu 2017						
ID: 20	ID: 20171110010								
	ID	Red_Br	Godina	Preduzeće	Šumsko gazdinstvo	Šumska uprava	Nacin kontrole brojnosti potkomjaka	Redni broj kontrole u šumskoj upravi	
•	20171110010	1	2017	11	102	111	1		
	20171110010	2	2017	11	102	111	1		
	20171110010	3	2017	11	102	111	1		
	20171110011	1	2017	0	0	111	2		
	20171110011	2	2017	0	0	111	2		
4									
0					Prebaci u EXCE	L Prebaci u T	ekst	Exit	

14. **Gis Mape.** U koliko je baza podataka u SQL server formatu i sadrži Geoinformacije i u koliko podaci koje ste uneli imaju definisanu lokaciju (GJ, Odeljenje, Odsek), iste je moguće prikazati na karti.

- 15. **Memoriši sve promene.** Trajno memoriše unete podatke u bazu podataka. Podaci se memorišu tokom unosa, tako da ova opcija nije neophodna.
- 16. **Lista svih serija podataka u izabranoj godini.** U ovoj tabeli su prikazane sve grupe podataka koje su unete u selektovanoj godini. Menjanjem položaja u tabeli, menja se prikaz grupe podataka.
- 17. Exit. Izlaz

Treba obratiti pažnju da je kod unosa podataka za klopke/lovna stabla neophodno da svakoj klopci/stablu definišemo odredimo ID. ID treba da sadrži datum i redni broj klopke/stabla. Za datum treba upotrebiti prva 6 mesta, a za redni broj preostala 3. Na taj način će prva klopka (stablo) koja je postavljena 15/6/2017 imati ID **150617001**. Vrsta drveta (za lovno stablo) se nalazi u tabeli i preuzima se iz osnove kao glavna vrsta drveta. Pretpostavka je da se ona podudara sa vrstom drveta lovnog stabla. U koliko se ne podudara, za vrstu drveta upišite vrstu lovnog stabla.

Kako je rečeno, kolone u tabeli koje su obeležene plavo-zelenom bojom predstavljaju šifre, dok bele predstavljaju obične brojeve. Kada je u pitanju šifra (plavo-zeleno) šifrarnik pozivate duplim klikom miša, ili jednostavnije pritiskom na taster Ctrl.

Šifra	Tekst
14501	Hylesinus crenatus F veliki jasenov potkomjak
14502	Leperisinus varius (F.) - mali jasenov potkomjak
14503	Leperesinus fraxini L mali jasenov potkomjak
14504	Leperesinus omi L mali brezin potkomjak
14505	Scolytus intricatus (Ratz.) - hrastov potkomjak
14506	Scolytus kirschii Skalbrestov potkornjak
14507	Scolytus multistriatus Marsh mali brestov potkornjak
14508	Scolytus pygmaeus F brestov potkomjak
14509	Scolytus scolytus (F.) - veliki brestov potkornjak
14510	Sesia apiformis Cl veliki topolin staklokrilac
14511	Taphrorychus bicolor Herbst - bukvin potkornjak
14512	Dioryctria splendidella H.S
24501	Cryphalus piceae (Ratz.) - mali jelin potkomjak
24502	Dendroctonus micans (Kug.) - veliki smrčin potkomjak
24503	Hylastes ater Payk borov korenar
34594	11111 1 1 1 1 1 1 1 1 1
Domaćin:	insekti lišćara, Deo biljke:Deblo, Grane, Građa, Način oštećenja:Potkorn
Unesite teks	t za pretragu.
🕘 Гр	rikazi skrivene šifre 🔽 Slike Odust.

U koliko u šifrarniku postoji slika insekta, ona će biti prikazazana u gornjem levom uglu.

🛷 Izbor Sifre, Potkornjaci

• Osnovni pregled podataka

ØsnovaFPM - ALEKSANDARVAS\SQLEXPRESS -

Pošto ste otvorili bazu podataka, pojavljuje se osnovni ekran, podeljen u dva dela. U levom delu se nalazi stablo sa nazivima atributa (gazdinstva, gazdinske jedinice i sl.). Na desnoj strani je deo ekrana predvidjen za prikazivanje rekapitulacija i podataka.

Pritiskom na atribut na stablu otvara se krstić, a nakon toga niži nivi podataka.

Nakon selekcije na stablu, na desnom delu ekrana pojavljuje se tekst koji ukazuje na atribute koji su selektovani i koji če biti prikazani u izveštaju. Pritiskom na taster F2, ili na desni taster miša, dobićete rekapitulaciju za odabranu selekciju.

OsnovaFPM - ALEKSANDARVAS\SQLEXPRES	SS - osnovasrbija - [Tree]		
47			
Fajl Unos podataka Pregled Podešav	ranja Pomoć		
i 🗄 🗟 🔹 🎗 🍣 🍸 💆	i 🔍 🌏 📰 Fil	ter nije postavljen	
Pozar Pozari Gazdinstva Abioticke Gazdinstva	Abioticke Uzrok Gubar Gut	ar gazdinstva Defolijatori Defo	liiatori gazdinstva Pot
Kartias : Batkarniasi Gazdinatya, Sadrazi: Gadin	n Čumsko ozroli i dabal i da		
Kartica : Potkomjaci Gazunistva, Saurzaj, Godin	ia, Sumsko gazomstvo, Sumska	ruprava, iD	
🖃 🛷 Baza podataka	Rekapitulacija za Godina =	2017 and Šumsko gazdinstvo	o = ŠG "Šuma" - Les
🧢 2010			
🖻 🥢 2017	Pregled po: Sumska upra	va	
···· 🥢 0	Sumska uprava P	1.00	
Errow 102, SG "Suma" - Leskovac	Vucje 2/	.89	
⊞	SVEGA 2	.89	
	Pregled po: Preduzeće		
	Preduzece	Р	
	JP "Srbijasume" Beograd	27.89	
	SVEGA	27.89	
	Pregled po: Preduzeće		
	Preduzece	P	
	JP "Srbijasume" Beograd	27.89	
	SVEGA	27.89	
	Pregled po: Vlasnistvo		
	Vlasnistvo		P
	Drzavno - organizacija koja	gazduje sumama	27.89
	SVEGA		27.89

Kombinacijom tastera Ctrl+E ili Ctrl+W prikazana rekapitulacija se prebacuje u excel ili Word.

Klikom na CTRL+L, ili u meniju Pregled/Ispiši listu zapisa za selekciju, dobijete pregled unetih podataka.

<i>≪</i> Lista odseka — □ Godina = 2017 and Šumsko gazdinst "Šuma" - Leskovac	× vo = \$G
ld	Red_Br
20171110010	1
20171110010	2
20171110010	3

Duplim klikom na neki od podataka, dobija se detaljan pregled svih unetih podataka sa tim

ID.

ar, Sadrzaj: Godina, ID, Vrsta pozara, Uzrok nastanka požara					
seka —					
)		ID: 20101150009			
		Red_Br: 1 (1)			
	Red_Br	Godina: 2010 (2010)			
101060011	2	Preduzeće: 11 (JP "Srbijašume" Beograd)			
101110005	1	Šumsko gazdinstvo: 102 (ŠG "Šuma" - Leskovac)			
101110005	2	Šumska uprava: 115 (Lebane)			
101110005	2	Gazdinska jedinica: 2604 (Avala)			
101110005	4	Površina: 100			
101150009	1	Vrsta pozara: 2 (Visoki požar)			
101150009	2	Odeljenje: 1 (1)			
101150009	3	Odsek: a			
101100010		Opstina: 70025 (Aleksinac) Katastarska opština: 0.0			
101160010		Procenat oštećenia: 2 (do 10% oštećenih stabala)			
101330004	1	Sastojinska jedinica:			
101330004	2	Sastojinska celina: 191 (Visoka šuma cera)			
101330004	3	Poreklo sastojine: 14 (Izdanačka prirodna sastojina tvrdih			
101330004	4	Nadmvisina: 0 (0) Eksnozicija 1: 10 (Bez jasno jzražene eksnozicije)			
10100004		Požar nastao (Mesec): 2 (februar)			
1101330004	5	Požar nastao (Dan): 2 (2)			
101330004	6	Ugašen (mesec): 0 ()			
101330004	7	Ugašen (dan): 0 (0)			
101330004	9	DirektnaSteta_EUK: 20.2580642/00195			

Veličinu levog, odnosno desnog dela prozora možete menjati, tako što "uhvatite" levim tasterom miša graničnik izmedju njih i pomerate na levo ili desno.

Ø OsnovaFPM - C:\Sumarstvo\Osnova FPM\DemoSR.mdb - - [Tree] 1 Unos podataka Pregled Podešavanja Pomoć Fajl Q 😴 Filter nije postavljen Pozar | Pozari Gazdinstva | Abioticke Gazdinstva | Abioticke Uzrok | Gubar | Gubar gazdinstva | Defolijatori | Defolijatori gazdinstva | Potkomjaci | Potkomjaci Gazdinst Kartica : Pozar, Sadrzaj: Godina, ID, Vrsta pozara, Uzrok nastanka požara 🖃 🥔 Baza podataka ė...s 2010 20101060011 ID: 20101150009 Red Br: 1 (1) 20101110005 Godina: 2010 (2010) 20101150000

♦ Kartice (Tabovi)

Kartice (tabovi) koji se nalaze u gornjem delu osnovnog ekrana služe za brzo grupisanje podataka na osnovu opisnih atributa, kao i za prikazivanje rekapitulacija (lista i dr.). Pritiskom na neku od kartica, automatski se menjaju podaci na stablu.

Sadržaj kartica je moguće menjati opcijom **Podesavanja/Prilagodi TabStrip podatke**. Jednostavnije, kada se mišem pozicionirate na neku od kartica, kliknite desnim tasterom miša. Biće prokazan sadržaj aktivne kartcije. Ovom opcijom možemo da polja, odnosno atribute (i njihov redosled) koji če biti prikazani na stablu. Jednom promenjen sadržaj kartice se može memorisan za svako sledeće startovanje programa.

ke	Abioticke Uzro	k Gubar Gubarga	izdinstva Defolijatori Defolijatori gazdinstva itvo, Šumska uprava	Potkomjaci Potko
	Rekapitula	tire, ourisite gazanta		
	Puerled	Prilagođavanje	tab stripa	×
ŝ	Sumska Vucje SVEGA	Naziv Tab	stripa Godina	
	Pregled po Preduzed	Poljenivo 1	reduzeće	-
	JP "Srbijas SVEGA	Poljenivo 3	umsko gazdinstvo	
	Pregled po Preduzeo	Poljenivo 4 Š	umska uprava	
	JP "Srbija			1

• Prilagodjavanje sadržaja osnovnih prikaza

Osnovni prikaz predstavlja tekstualni prikaz selektovanih atributa u RTF formatu. Ovaj tekst zauzima najveći deo ekrana. Njegov sadržaj se može prilagodjavati potrebama korisnika.

Tekst možete da odštampate Fajl/Odštampaj tekst (iz Worda).

Za prebacivanje u clipboard je potrebno da predhodno tekst zatamnite a zatim pritisnete ikonu copy ili ctrl+C. Nakon toga u tekst editoru izaberete opciju paste.

Takodje, tabele možete da prebacite u excel sa Ctrl+w.

Sadržaj ekrana, odnosno izveštaje koji treba da budu prikazani uređujete opcijom Podešavanja/Podesi prikaz za preglede, odnosno desnim tasterom miša kada je kursor lociran na delu ekrana koji je predviđen za izveštaje. Program će da prikaže sadržaj izveštaja koji se odnosi na aktivnu karticu. Izveštaje možete da uključite ili isključite prema potrebi.

🧼 Seleka	ekcija podataka za prikaz —							
Potkornj	Potkornjaci Gazdinstva							
RB	Naziv			Prikaži	-			
Potkor	Šumska uprava							
Potkor	Šumsko gazdinstvo							
Potkor	Preduzeće			\checkmark				
Potkor	Masnistvo			•				
Potkor	Tip klopke			~				
Potkor	Vrsta feromona			~				
Potkor	Potkomjaci							
Potkor	Generacija potkomjaka			~				
Potkor	Broj potkomjaka ili ubušenja			~				
Potkor	Preporucene mere			~				
Potkor	Intenzitet napada potkomjaka			~				
Potkor	Procenat oštećenja na lokaciji			~				
Potkor	Preporucene mere							
Potkor	Prognoza			\checkmark				
Potkor	Način tretiranja			\checkmark				
Potkor	Mesec				-			
?)		Odustani		ок	Ī,			

• Filtriranje podataka

Filtriranje podataka, odnosno njihova selekcija se dobija u meniju pregled / filter baze podataka

Startovanjem opcije dobija se maska za formiranje filtera.

 Kreiraj filter Fail 		×
Polje Godina Šumska uprava Šumsko gazdinstvo Preduzeće	Vrednost = <> and > 2010, 2010 >>= or < < Brisi filter Edit	ſ
(Godina = 2010, 2010)		
•	Odustani Proveri Filter Postavi filter	

U levom delu maske su prikazani svi atributi koji mogu biti upotrebljeni za filtriranje.

Klikom na neko od polja u levom ekranu dobijamo pregled šifara koje su prisutne u bazi.

U sredini se nalaze operatori koji služe za definisanje upita.

U koliko je neki upit već postavljen, možete ga izbrisati tasterom "brisi filter"

Pritiskom na **postavi filter** baza će biti svedena za na podatke koji zadovoljavaju postavljen upit.

Da bis ste upit izbrisali i podatke vratili na celu bazu, izaberite **briši filter** i zatim OK.

✓ PRIKAZ GIS PROJEKATA (VIEWER)

Geografska prezentacija podataka se ostvaruje korišćenjem MapWindow³ metoda za prezentaciju podataka. GIS mogućnosti programa ne predstavljaju zamenu za neki ozbiljniji GIS software, već je njihova namena brz i jednostavan uvid u prostorni raspored podataka. Bazi podataka, odnosno njenim Geo informacijama, može se pristupiti sa drugim, pravim GIS softwareima u cilju izrade tematskih i drugih karata.

Geografski prikaz podataka je moguće ostvariti jedino u koliko se koristi MS SQL server baza podataka i u koliko ona sadrži odgovarajuće podatke, odnosno tabele:

MsGis_GJ

MsGis_Odeljenje

MsGis_Odsek

I opcija je da se geografski podaci prikažu za selekciju na stablu.

³ http://www.mapwindow.org/

	Broj zapisa	Gazdinska jedinica	Odeljenje		221	01011A	2201005B 2201
	1	2201			<u> </u>		221
	2	2201		ABC		CV.	
	3	2201				N	
	4	2201					
	5	2201					
	6	2201					
	7	2201					
	0	0001					
1	0	2201			Gradac Градац		
Bris	i lokaciju D	odaj lokaciju	Konirai	0/MsSC	Gradac Fpagau 201004 750 ML database	*	1

II opcija omogućuje da tokom unosa podataka prikažemo njihov prostorni raspored.

III opcija poziva jednostavni GIS viewer koji omogućuje pregled geografskih podataka koji su smešteni u bazi ili shp fajlu.

s Help	
mpany Type of cutting Land use Ownership ns: HCV forest category, Global purpose, Purpose,	Forest unity Structural form Development phase Heteroge
jenošću I	

Mogu a se dodaju podaci iz SQL baze podataka.

Ili izborom shp fajla

Takodje mogu da se dodaju anotacije

✓ EXPORT/IMPORT U XML FORMATU

Razmena podataka sa drugim korisnicima (sentralnom službom) može da se vrši korišćenjem opcije:

🥏 Os	novaFPM - ALEKSAN	IDARVAS\S	QLEXPRESS - os	novasrbija -	[Tree]
Fajl	Unos podataka	Pregled	Podešavanja	Pomoć	
12	Formiraj praznu baz	u			1
12	Otvori MDB Bazu Po	odataka			ar I (
14	Otvori bazu sa SQL	servera			nsko
	Otvori bazu sa MS S	QL Azure o	loud servera		
	Podrazumevana baz	za			a Vi
**	Lociraj potrebne faj	ove			
цîî	Dodaj bazu podatak	a			oritis
ſ	Pošalji bazu u XML	formatu (e	mailom ili na FT	P server)	
L	Preuzmi podatke pr	enete na F	TP server		ta os
	Dadaj bazu u XML f	ormatu			gledz
	Dadai kamarimawa	/710	VMI have		Inite

Opcijom **Pošalji bazu u XML formatu,** podaci za godinu koja je uneta, se šalju na server koji je namenjen za skladištenje i razmenu podataka. Potrebno je da unesete godinu (ili raspon godina) za koju se podaci dostavljaju.

ekcije na stablu CTRL+F		
🧼 Export XML		×
Putanja za formirane fajlove D:\Vbasic\Visual Studio 2015\Osno Opseg godina za obradu Godina OD 2017 Godina DO 2017	vaNET\OsnovaFPM\X L fajlove	
 ✓ Zipuj (komprimuj) formirane XM ☐ Posaljite XML bazu putem e-m Kome: aca.vasiljevic@green.rs ✓ Prenesite bazu na FTP server 	L fajiove aila	
 Image: A start of the start of	Odustani	Eksportuj

Nakon što kliknete na Exportuj, program će da zatraži da potvrdite, ili dopunite naziv fajla koji šaljete. Podrazmevano, fajl dobija naziv kombinacijom vaseg imena (koje je uneto tokom registracije) i godine. Naziv fajla možete po potrebi i da dopunite.

3	lme fajla	×
	Unesite ili potvrdite Ime fajla za export	OK Cancel
	2017_Aleksandar_Vasiljevic	
	Odustani Eksportuj	

Učitavanje podataka koji su preneti na server, u drugu bazi se ostvaruje opcijom Fajl/Preuzmi podatke prenete na server. Predhodno je potrebno da unesete vaše korisničko ime i lozinku. Ovom je obezbeđeno da samo lica koja su za to određena (administratori centralne baze) mogu da koriste podatke drugih korisnika.

	Identifikacija korisnika										
e vo lx	za učitavanje novih GJ u SQL bazu podataka potrebna su administratorska prava. Unesite ime i lozinku.										
	Korisničko ime acavas										
	Korisnička šifra										
	Cancel OK										

Nakon što ste ispravno uneli lozinku, biće prikazana lista svih fajlova koji se nalaze na serveru.

🧼 Dodavanje podataka	×
Izaberite fajl za dodavanje	
2010_Aleksandar_Vasiljevic_XML.zip 2017_1_1_XML.zip	
Brisi fail Odustaiem Izaberi	
Brisi fajl Odustajem Izaberi	

Izaberite fajl koji učitavate i potvrdite sa izaberi. U koliko želite da izbrišete fajl sa servera (nakon što ste učitali, u koliko je potrebno), izaberite briši fajl.

Treba napomenuti da, u koliko korisnik više puta u toku godine, šalje podatke na server, uvek će biti preneti svi podaci za tu godinu. Tokom učitavanja, program će da pita da li podatke koji već postoje u bazi treba da učita ponovo (zameni) (Yes) ili da ih preskoči (No) i učita samo one podatke koji ne postoje u bazi.

OsnovaFPM	×						
U koliko zapis vec postoji u bazi podataka, zameniti (azurirati) sa novim podacima?							
Yes No Cancel							

✓ DODAVANJE BAZE PODATAKA

U koliko želite da učitate podatke iz jedne u drugu bazu, bez obzira o kom se formatu baze radi (Access ili Ms SQL server) koristite opciju Fajl/Dodaj bazu podataka.

Praktično, svakoj bazi podataka, možete dodati podatke neke druge baze podataka osnovaFPM. Na taj način, formirate jednu bazu koju je kreirao veći broj korisnika.

🔹 🛷 Export GJ u drugu bazu podataka	×			
Izbor baze za dodavanje				
Provider=Microsoft.Jet.OLEDI Visual Studio 2015\OsnovaN VDemoSR.mdb;Mode=ReadWi Info=False;Jet OLEDB:Databa	B.4.0;Data Source=D:\Vbasic IET\OsnovaFPM rite;Persist Security ase Password=			
Konekcija je ISPRAVNA.				
Godina za koju se podaci ucitavaju 2017 (Uneti 0 za sve god Z_ArhivaDokumenata Z_Defolijatori Z_DefolijatoriLokacije Z_Fitopatoloske	dine u bazi)			
Z_FitopatoloskeLokacije	×			
U koliko zapis koji se dodaje vec postoji, azuriraj podatak. Dodaj				
0	Odustani			

Dodavanje baze je jednostavno i svodi se na učitavanje fajla baze podataka.

U koliko želite da napravite kopiju baze podataka sa SQL servera, formirajte praznu Access Mdb bazu a zatim opcijom dodaj iz SQL baze učitate podatke iz SQL baze.

Obratite pažnju da je godina za koju se podaci učitavaju, ispravno uneta. Podrazmevana vrednost je uvek tekuća godina

✓ BRISANJE PODATAKA IZ BAZE PODATAKA

Ø Brisi Godina za koju se podaci bris	su 2017			×	3
 ✓ Z_ArhivaDokumenata ✓ Z_Defolijatori ✓ Z_DefolijatoriLokacije ✓ Z_Fitopatoloske ✓ Z_FitopatoloskeLokacije ✓ Z_Grancice ✓ Z_GranciceLokacije 			^		51 1 1
0	Odustani	Izbr	iši		

Nekad će biti potrebno da iz baze podataka uklonite podatke koji se odnose na neku godinu. Postupak je jednostavan. Ukucate godinu, zatim tasterom obeležimo tabele koje ne želimo izbrišemo (u koliko ima takvih), kliknemo na OK. Svi podaci za unetu godinu će biti u potpunosti uklonjena iz baze.

U koliko brišemo samo neku od tabela, a ne sve, obeležimo samo njih.

Treba voditi računa da su izbrisani podaci bespovratno uklonjeni iz baze podataka. Uvek treba praviti rezervnu kopiju baze podataka.

✓ ARHIVIRANJE DOKUMENATA

Program omogućava arhiviranje dokumenata koji su vezani za podatke koji se nalaze u bazi podataka. Dokumenta mogu biti tekstovi, excel tabele, skenirane karte ili fotografije, pdf fajlovi i dr.

🧼 Arhiva dokumenata i slika					<u>1996</u>		ı ×
11301_Andricus kollari (Htg.)jpg	Prikazani su svi t	fajlovi u	bazi				
AN AN AN	TipDoku	Dokum	Red	LokacijaDoki	Naziv Doku	Napo	Datum učitavar
	Potkor	2010	1	D:\Vbasic\	lps_typo		10/24
	Pozar	2010	1	D:\Vbasic\	GibarJaj		05-Se
Later Galaxie	pozar	2010	1	D:\Vbasic\	Splash2		22-Ma
	pozar	2010	1	C:\Users\	untitled	_	22.8.2
	D		2	D:\Vbasic\	11301		8.11.2
Snimi kao fajl Otvori fajl	Uklo	ni Fajl	1	Doda	ij Fajl	0	dustani

Tasterom dodaj fajl otvaramo standardni ekran za izbor fajlova. Izaberemo željeni faj i sa **save** ga prenesemo u bazu. Dokumenta se dodaju putem forme za unos podataka i uvek se povezuju sa odgovarajućom grupom podataka, preko njegovog ID. Pritiskom na odgovarajuće tastere sliku možemo da otvorimo, uvećamo štampamo ili smimimo u fajl.

		Način tretirar	🛷 Arhiva dokumenata i slika								-	ſ
	1	_	12404_Aleimma loeflingiana L žuti hrastov savijač.jpg	Defol	ijatori, Dol	kumentl	D = 20	101060004				
	Broj zapisa	Gazdinska			TipDoku	Dokum	Red	LokacijaDoku	NazivDoku	Napo L	Datum Jčitavar	ija
		jeurica	-	▶	Defolij	2010		D:\Vbasic\	12404		1/8/20	1
	1											
	2											
	3	_	Statement of the Party of the									
	4		and the second									
	5											
	6	_										
	7	_										
			7									
									-		-	
Bris	i lokaciju D	odaj lokaciju	Snimi kao fajl Otvori fajl				Uklo	ni Faji	Do	odaj Fajl		(
_	2		-	_		-			-		_	1
The Property lies								Contraction of the second s			in all a d	

